

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 160/2023-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Róbert Mendel s. r. o., Sidónie Sakalovej 190, Bytča, IČO 47 256 591, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Róberta Mendela, PhD., proti postupu Okresného súdu Košice I v konaní aktuálne vedenom Mestským súdom Košice a pôvodne vedenom Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 8 T 21/2011 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom Mestským súdom Košice a pôvodne vedenom Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 8 T 21/2011 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Košice **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 T 21/2011 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie v sume **5 000 eur**, ktoré **je** Mestský súd Košice **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **493,10 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 12. októbra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 T 21/2011 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ žiada priznať finančné zadost'účinenie vo výške 20 000 eur.

2. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 160/2023-19 z 21. marca 2023 rozhodol o prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplynul nasledujúci stav veci:

Sťažovateľovi bolo uznesením Prezídia Policajného zboru, úradu boja proti organizovanej kriminalite, odboru Západ, oddelenia vyšetrovania, Trnava ČVS: PPZ-14/BOK-Z-2006 Jč z 5. februára 2007 vznesené obvinenie za trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. a), ods. 5 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného do 31. decembra 2005 pre skutok, ktorý sa mal stať v rokoch 2003 až 2004. Prokurátor Okresnej prokuratúry Košice-okolie podal na sťažovateľa 5. mája 2011 obžalobu na Okresnom súde Trebišov. Uznesením Okresného súdu Rožňava z 8. júna 2011 bola trestná vec sťažovateľa postúpená na prejednanie a rozhodnutie okresnému súdu. Vec bola pridelená zákonnému sudcovi 7. februára 2012, dovtedy boli z rozhodovania veci vylúčení traja sudcovia okresného súdu. Verejné zasadnutie o predbežnom prejednaní obžaloby sa uskutočnilo 18. októbra 2012 a 31. januára 2013. Hlavné pojednávanie bolo nariadené na 1. júl 2013, k jeho odročeniu došlo v dôsledku neprítomnosti obžalovaných, medzi nimi aj sťažovateľa.

4. Hlavné pojednávanie bolo otvorené 30. septembra 2013, z dôvodu zmeny v obsadení senátu kvôli úmrtiu prísediaceho bolo na hlavnom pojednávaní 28. mája 2015 rozhodnuté o vykonaní hlavného pojednávania od jeho začiatku. V období od októbra 2015 do apríla 2016 bol zákonný sudca dočasne pridelený na súd vyššej inštancie, vec bola pridelená inému sudcovi, ktorý dal pokyn na vykonanie právneho rozboru veci, po skončení dočasného pridelenia bola vec pridelená pôvodnému zákonnému sudcovi, hlavné pojednávanie pokračovalo 27. októbra 2016, 23. januára 2017, 24. a 25. apríla 2017, 20. a 21. septembra 2017, 19. apríla 2018, 3. mája 2018, 14. júna 2018 a 27. septembra 2018.

5. Po vykonaní rozsiahleho dokazovania okresný súd rozsudkom č. k. 8 T 21/2011 zo 17. októbra 2018 oslobodil sťažovateľa spod obžaloby, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol obžalovaný. Rozsudok bol vyhotovený 6. mája 2019. Na odvolanie prokurátora Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením zo 16. septembra 2021 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie, spisový materiál bol okresnému súdu doručený 27. októbra 2021.

6. Vec bola 30. decembra 2021 pridelená novému zákonnému sudcovi. Hlavné pojednávanie bolo nariadené na 17. marec 2022, z dôvodu nesúhlasu obžalovaných so zmenou senátu bolo odročené na 13. máj 2022, keď sa vykonal výsluch obžalovaných, ďalej hlavné pojednávanie pokračovalo 8. júla 2022, 7. októbra 2022, 21. októbra 2022, 2. decembra 2022, ďalšie nariadené hlavné pojednávania (9. decembra 2022, 27. januára 2023, 24. marca 2023 a 12. mája 2023) boli odročené, resp. zrušené pre neprítomnosť obžalovaných, resp. obhajcov. Okresný súd 6. apríla 2023 uznesením vyhovel žiadosti sťažovateľa o zrušenie zaistenia finančných prostriedkov. Hlavné pojednávanie je nariadené na 29. jún 2023.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti argumentuje, že o jeho trestnom stíhaní pre skutok, ktorý mal byť spáchaný v rokoch 2003 až 2004 a za ktorý mu bolo vznesené obvinenie v roku 2007 a obžaloba bola podaná v roku 2011, nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté, vec sa opätovne nachádza na okresnom súde, pričom nemožno očakávať skoré ukončenie jeho veci, sťažovateľ vyslovuje obavu, či sa vzhľadom na svoj vek dožije právoplatného rozhodnutia. Dlhodobé trestné stíhanie nepriaznivo vplyva na jeho zdravotný stav, psychiku, ako aj rodinný, pracovný a spoločenský život. Sťažovateľ zastáva názor, že sám nezapríčinil dobu trvania napadnutého konania. Vzhľadom na dĺžku trestného stíhania a jeho vplyv na osobu sťažovateľa žiada adekvátne zadostučinenie vo výške 20 000 eur.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

8. Okresný súd zhodnotil, že z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci ide o prípad vyžadujúci si vykonanie rozsiahleho dokazovania, trestné stíhanie je vedené proti deviatim obvineným pre dva skutky, z ktorých jeden obsahuje až deväť podskutkov. Pre vykonanie hlavného pojednávania je potrebné dosiahnuť splnenie procesných podmienok u všetkých obvinených, ako aj ich obhajcov, k častému odročovaniu hlavného pojednávania dochádzalo práve z dôvodu neprítomnosti niektorých z obvinených, resp. ich obhajcov. Z hľadiska správania účastníka konania toto okresný súd vyhodnotil v kontexte všetkých obvinených a ich obhajcov, ako bolo uvedené, časté odročovanie hlavného pojednávania bolo spôsobené ich neprítomnosťou, v jednom prípade išlo aj o neprítomnosť sťažovateľa, k prietahom prispel aj nesúhlas niektorých obžalovaných so zmenou zákonného senátu v zmysle § 277a Trestného poriadku, čím vznikla potreba vykonať hlavné pojednávanie odznovu, čo nepochybne prispelo k dĺžke napadnutého konania. Z hľadiska postupu súdu k dĺžke konania prispelo postúpenie veci z Okresného súdu Trebišov Okresnému súdu Rožňava a napokon konajúcemu okresnému súdu. Okrem toho zákonný sudca bol dočasne pridelený na krajský súd, po jeho preložení na krajský súd okresný súd nemal za neho personálnu náhradu. Okresný súd zhrnul, že na dĺžku napadnutého konania mal on sám zanedbateľný vplyv, preto navrhol ústavnú sťažnosť odmietnuť.

III.2. Replika sťažovateľa:

9. Sťažovateľ zotrval na dôvodoch podanej ústavnej sťažnosti, zároveň vyslovil nesúhlas, že by išlo o skutkovo, resp. právne náročnú vec, podľa jeho názoru ide o bežnú trestnú vec s deviatimi obžalovanými, traja z nich sa hlavných pojednávaní nezúčastňujú, pričom vyjadrili súhlas s konaním v ich neprítomnosti, každý obžalovaný má obhajcu, niektorým bol ustanovený aj náhradný obhajca. Ak niektorý z obžalovaných spôsobuje v napadnutom konaní obštrukcie, je úlohou súdu zamedziť takému postupu. Sťažovateľ odmietol, že by sám svojím správaním prispel k vzniku zbytočných prietahov, jeho správanie, ako ani správanie jeho obhajcu nebolo dôvodom odročovania hlavných pojednávaní ani raz. Poukázal na nehospodárnosť v postupe okresného súdu, ktorý predvolával na hlavné pojednávania svedkov, ktorí už nežili. Sťažovateľ nemôže niest' ani zodpovednosť za dočasné, resp. trvalé preloženie zákonného sudcu na súd vyššieho stupňa. Sťažovateľ v závere pripustil, že nejde o jednoduchú trestnú vec s jedným obžalovaným, všeobecne poukázal na zložitejšie trestné veci, ktoré boli ukončené v podstatne kratšom čase.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu všeobecného súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

11. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení o nekonaní, resp. o neefektívnej činnosti okresného súdu v napadnutom konaní o jeho trestnom obvinení, ktoré bez ospravedlniteľných dôvodov trvá neprímerane dlho.

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 22/2016) spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. Z hľadiska hodnotenia povahy veci sa ústavný súd opiera o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spravidla spojený, musí posudzovať prísnejšie (II. ÚS 32/03).

14. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci ústavný súd uvádza, že nejde o jednoduchú trestnú vec, a to najmä po skutkovej stránke, v konaní vystupuje viacero obžalovaných, čo nepochybne komplikuje prípravu a následné riadne vykonanie hlavného pojednávania.

15. K správaniu sťažovateľa ústavný súd uvádza, že z vyjadrenia okresného súdu vplynulo, že z dôvodu jeho neprítomnosti, resp. neprítomnosti jeho obhajcu bolo hlavné pojednávanie raz odročené (1. júla 2013), čo ale v kontexte celkovej dĺžky napadnutého konania nie je významnou okolnosťou, sťažovateľ teda svojím správaním neprispieval k predĺžovaniu konania. K dĺžke konania prispeli aj vyhlásenia obžalovaných o ich nesúhlase so zmenou senátu, čím sa dokazovanie muselo zopakovať, čo je na jednej strane zákonné právo obvinených, na strane druhej je pri takomto postupe potrebné počítať s tým, že učinenie tohto vyhlásenia ovplyvní dĺžku procesu, toto vyhlásenie ale sťažovateľ neučinil. Aj pri potrebe zopakovať dokazovanie je všeobecný súd povinný konať tak, aby o veci rozhodol v primeranom čase.

16. Činnosť súdu nemožno hodnotiť ako efektívnu a plynulú. Okrem početného odročovania hlavných pojednávanií pre neprítomnosť obvinených, ich obhajcov, resp. svedkov bol okresný súd viac ako rok nečinný z dôvodu dočasného pridelenia zákonného sudcu na súd vyššieho stupňa, od vyhlásenia prvého oslobodzujúceho rozsudku (17. októbra 2018) po jeho vyhotovenie (6. mája 2019) uplynul neprimerane dlhý čas, a to takmer sedem mesiacov.

17. Počas konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa nadobudol účinnosť § 18m ods. 1 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého sa Okresný súd Košice I od 1. júna 2023 označuje ako Mestský súd Košice (ďalej aj „mestský súd“). Podľa ods. 2 tohto ustanovenia výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane správy majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcov a prísediacich z radov občanov k štátu prechádzajú od 1. júna 2023 z Okresného súdu Košice II a Okresného súdu Košice-okolie na Mestský súd Košice. V napadnutom konaní tak po 1. júni 2023 je oprávnený a povinný konať mestský súd ako právny nástupca okresného súdu.

18. Zohľadňujúc celkovú dĺžku konania pred okresným súdom od pridelenia veci 8. júna 2011 do vyhotovenia prvého meritórneho rozsudku 6. mája 2019, pričom vec momentálne nie je právoplatne ukončená a dokazovanie sa opätovne vykonáva pred mestským súdom, možno urobiť záver, že okresný súd v napadnutom konaní porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1).

19. Vzhľadom na to, že vec nie je právoplatne ukončená, ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľa a mestskému súdu uložil príkaz konať v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy (výrok 2).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

20. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie

vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

21. V prerokúvanom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd prihliadol na to, že napadnuté konanie pred okresným súdom začalo v roku 2011 a dodnes nie je právoplatne ukončené, teda celkovo o veci koná súd prvej inštancie už viac ako 10 rokov (vec sa na odvolacom súde nachádzala jeden a pol roka), na druhej strane nejde o vec po faktickej stránke jednoduchú, preto primeraným je v okolnostiach prejednávanej veci priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 5 000 eur, ktoré bude povinný uhradiť mestský súd v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3). V prevyšujúcej časti návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd nevyhovел (výrok 5).

VI.

Trovy konania

22. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 493,10 eur. Pri výpočte nároku na náhradu trov konania bol ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľa, ktorý si výšku náhrady trov konania uplatnil za dva úkony právnej služby.

23. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 je vo výške 193,83 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 11,63 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu), čo spolu činí sumu 493,10 eur vrátane príslušnej sadzby dane z pridanej hodnoty, keďže právny zástupca je subjektom registrovaným pre daň z pridanej hodnoty ako jej platiteľ.

24. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 4).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu